

ประชากรชายขอบ

คณะกรรมการสุขภาพคนไทย

“สิทธิขั้นพื้นฐานที่ไม่ถูกละเมิดหรือลิดรอนจากการตีตรา การเลือกปฏิบัติของสังคมหรือข้อจำกัดอื่นใด เป็นหลักประกันความมั่นคงที่มนุษย์ทุกคนควรได้รับ”

ด้วยสภาพและปัจจัยประกอบอื่นที่แตกต่างจากประชากรกลุ่มใหญ่ในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นทางกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม การเมือง แม้แต่เพศหรือวัย ทำให้ประชากรบางกลุ่มตกอยู่ในสภาพของความเป็นชนกลุ่มน้อย หรือถูกผลักให้ออกไปอยู่ที่ชายขอบของสังคม ถือเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงและความเปราะบางสูงในการดำรงชีวิต อีกทั้งไม่ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่เหมาะสม

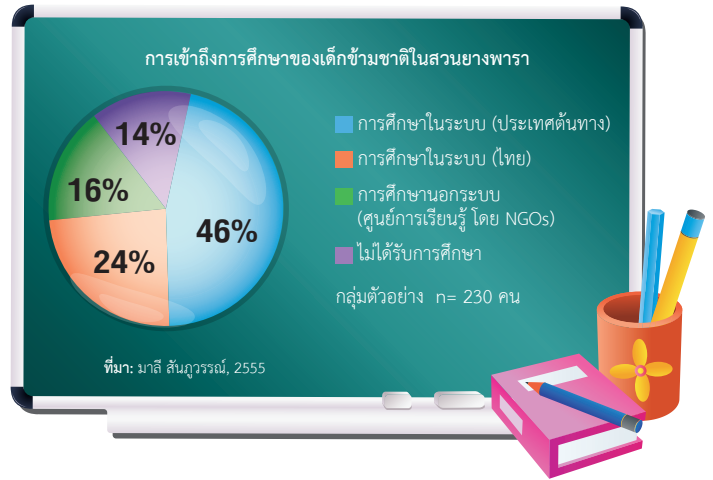
สำหรับประชากรบางกลุ่ม “ความไม่มั่นคงของมนุษย์” อาจมีที่มาจาก การไม่มีสิทธิ การถูกลิดรอนสิทธิหรือละเมิดสิทธิ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการ ขาดโอกาสและไม่ได้รับการคุ้มครองหรือหลักประกันทางสังคมในด้านต่างๆ ที่จำเป็น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากปัญหาในด้าน “สถานภาพ” ของบุคคลอันกระทบต่อ “สิทธิ” ที่พึงมีของบุคคลนั้น ทั้งในทางตรงจากตัวบทกฎหมาย และทั้งจากอคติ การตีตรา การไม่ยอมรับ การกีดกัน หรือการเลือกปฏิบัติที่เกิดขึ้นในสังคม

จำนวนประชากรในบางกลุ่มประชากรชายขอบ ปี พ.ศ. 2553

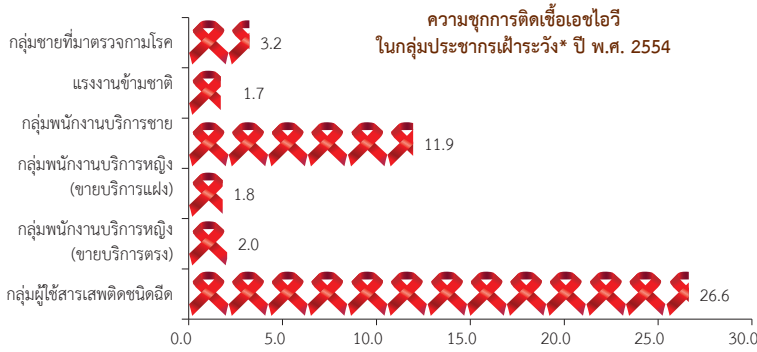
กลุ่มประชากร	ข้อมูล จำนวนประชากร ณ ปี พ.ศ. 2553
กลุ่มชาติพันธุ์/ชนกลุ่มน้อย (ผู้มีเลขประจำตัว 13 หลัก ขึ้นต้นด้วย 6, 7)	303,610 ¹
คนไร้รัฐ/คนไร้สัญชาติ (ผู้มีเลขประจำตัว 13 หลัก ขึ้นต้นด้วย 0)	210,180 ¹
แรงงานข้ามชาติ (เฉพาะที่ขึ้นทะเบียนโดยมีเลขประจำตัว 13 หลัก ขึ้นต้นด้วย 00)	2,487,045 ¹
คนจน (อยู่ใต้เส้นความยากจน)	5,076,700 ²

ที่มา: ¹ กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554 อ้างใน กาญจนา เทียนลาย และ ชรินทร์ สกุลศรี, 2555 (ตาราง 2, 4 และ 6)

² สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 อ้างใน กาญจนา เทียนลาย และ ชรินทร์ สกุลศรี, 2555 (ตาราง 9)

คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ และแรงงานข้ามชาติ ถือเป็นกลุ่มประชากรชายขอบที่มีปัญหาในด้านสถานภาพทางกฎหมาย และถูกหาประโยชน์ เอารัดเอาเปรียบ และใช้ความรุนแรงเป็นอย่างมาก รวมถึงการไม่ได้รับสิทธิและการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ในหลายเรื่อง คาดว่าในประเทศไทย มีประชากรกลุ่มนี้จำนวนรวมกันมากกว่า 3 ล้านคน

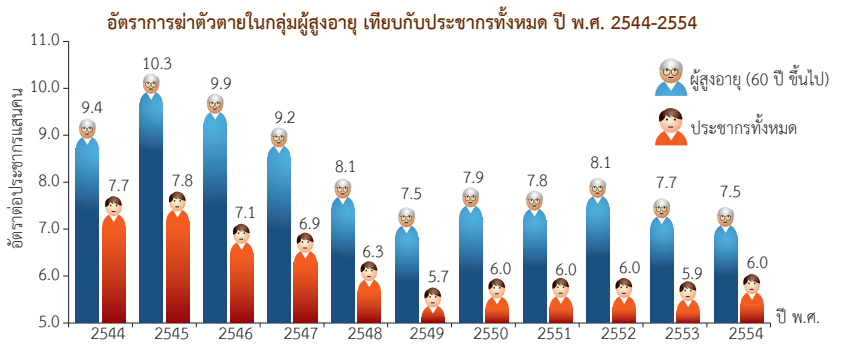

หมายเหตุ: * ในที่นี้ รวม กลุ่มประชากรที่มีภาวะเปราะบางต่อการติดเชื้อ HIV (Key Affected Population (KAP) หรือ Most at risk people (MARPP)) และประชากรบางกลุ่มที่อยู่ในภาวะเฝ้าระวังของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ที่มา: "ผลการเฝ้าระวังการติดเชื้อเอชไอวี รวมทั้งประเทศไทย รอบที่ 29 พ.ศ. 2554" ใน สถานการณ์การติดเชื้อเอชไอวี ประเทศไทย พ.ศ. 2554, กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

กลุ่มเพศวิถีนอกขนบ พนักงานขายบริการ ผู้ใช้สารเสพติด เป็นตัวอย่างของกลุ่มประชากรที่ถูกตีตราจากสังคม อันเนื่องจากเพศ สถานภาพทางอาชีพ หรือพฤติกรรมที่ขัดต่อกฎเกณฑ์ทางสังคมหรือค่านิยมของคนกลุ่มใหญ่ ซึ่งบางเรื่องอาจไม่ใช่เรื่องที่จะตีความได้ว่าถูกหรือผิด แต่ก็นำไปสู่การไม่ยอมรับและการเลือกปฏิบัติ อันเป็นสาเหตุของความเปราะบางที่มีมากขึ้นจากความเสียหายต่างๆ เช่น เรื่องของเอชไอวี/เอดส์

ผู้สูงอายุ เป็นอีกหนึ่งกลุ่มประชากรที่มีความสำคัญ ภายใต้สถานการณ์ที่สัดส่วนผู้สูงอายุในประเทศเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 13 ของประชากรรวม การดูแลให้การช่วยเหลือทางสังคมและหลักประกันในด้านต่างๆ ที่จำเป็น เช่น ด้านการทำงาน (กรณียังสามารถทำงานได้) รายได้ สุขภาพ ถือว่ามีความสำคัญอย่างมากเพื่อป้องกันไม่ให้ประชากรกลุ่มใหญ่กลุ่มนี้ซึ่งควรจะอยู่ "วงใน" ถูกผลักให้ต้องไปอยู่ที่ "ชายขอบ" ของสังคม

ที่มา: จำนวนการฆ่าตัวตายจากกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และข้อมูลประชากรจากทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

